

การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี

DEVELOPING EFFECTIVE SCHOOL LUNCH MANAGEMENT
CASE STUDY OF LAD SAWAI KINDERGARTEN, PATHUM THANI PROVINCE

ภควดี น่วมพิทักษ์¹ และรัชชาติ ทัศนัย²
Phakawadee Nuampitak¹, and Rattachart Thatsanai²

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Faculty of Humanities and Social Sciences, Walailak Rajabhat University
under the Royal patronage
E-mail: phakawadee.nuam@vru.ac.th

² นักวิชาการอิสระ
Independent Scholar

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวัน
ของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Received : October 14, 2021

Revised : May 13, 2022

Accepted : June 30, 2022

บทคัดย่อ

อาหารเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดีโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน การที่เด็กและเยาวชน
ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนมากที่สุดรองจากที่บ้านนั้น อาหารในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กและ
การเจริญเติบโต การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองลาดสวาย กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการ
จัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตัวแทนจาก
เทศบาลเมืองลาดสวาย ผู้บริหารโรงเรียน คุณครูผู้รับผิดชอบการจัดการอาหารกลางวัน และแม่ครัวผู้ประกอบ
อาหาร จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเป็นแบบ
สัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนเพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลทางขั้นตอนเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1. ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ
โครงการอาหารกลางวันโดยเทศบาลเมืองลาดสวายจะดำเนินการหักผลัดส่งจำนวนเงินงบประมาณโครงการอาหาร
กลางวันให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน ทางโรงเรียนจะใช้เมนูอาหารกลางวันซึ่งอิงมาจาก
ระบบ Thai School Lunch จุดเด่นของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนคือการซื้อวัตถุดิบมาประกอบ

อาหารเองทำให้เด็กนักเรียนมีอาหารที่ไม่ขาดเหลือเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 2. แนวทางการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นและต้องสามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานได้ นอกจากนี้เทศบาลควรจัดจ้างแม่ครัวผู้ประกอบอาหารมาเพิ่มเนื่องจากปัจจุบันมีแม่ครัวผู้ประกอบอาหารไม่เพียงพอทำให้เกิดความล่าช้า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการอาหารกลางวันมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ

เทศบาลเมืองลาดสวาย ประสิทธิภาพ การจัดการอาหารกลางวัน

ABSTRACT

Food is the cornerstone of good health, especially in children and young people. The fact is that, besides home, children and youths have spent most of their time at school. Food proposed by school is very essential for children's development and growth. The objectives of the current research were to; 1) study the lunch management system of schools under Lat Sawai Municipality, 2) explore the guidelines for efficiently developing school-lunch management. Key informants were representatives from Lat Sawai Municipality School, the school's board of directors, and teachers who are responsible for school lunch and 3 school's cooks. The research tool was a structured interview form for gaining qualitative data. The same question items were asked to all key informants for analyzing qualitative processes.

The research findings were found that: 1) The budget for school-lunch management system has been allocated by Lat Sawai Municipality. Then the school was a lunch project operator. The school has set the lunch menu based on the Thai School Lunch system. The highlight of the school-lunch management system is that lunch materials have been purchased and cooked by school's cooks. According to this, lunch has been adequate for all students. 2) The guidelines for efficiently developing school-lunch management were about budget disbursement that should be verified and operated faster. In addition, municipalities should recruit more school cooks for avoiding delays in cooking and more efficiently managing lunch.

Keywords

Lat Sawai Municipality; Efficiency; Lunch Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาหารเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน การที่เด็กและเยาวชนใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนมากที่สุดรองจากที่บ้านนั้น อาหารในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กและการเจริญเติบโต จึงได้มีการจัดอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียน การมีสุขภาพที่ดีคือสิ่งที่ทุกคนปรารถนา แต่การมีสุขภาพที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนให้เหมาะสม ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อสุขภาพนั้นคือการบริโภคอาหารให้ถูกหลักโภชนาการรับประทานให้ครบ 5 หมู่ อาหารจึงมีความสำคัญสำหรับทุกวัย (ชุตยาเวช สันธพันธ์, 2564)

อาหารกลางวันเป็นมื้อที่สำคัญสำหรับเด็กในวัยเรียน เด็กวัยเรียนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต มีการเรียนรู้ ทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงควรได้รับพลังงานและสารอาหารอย่างเพียงพอ สุขภาพที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อได้รับประทานอาหาร ให้ถูกต้องและครบถ้วนทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะกับความต้องการของร่างกาย ซึ่งอาหารกลางวัน ในโรงเรียนเป็นอีกมื้อหนึ่งที่สำคัญ การจัดการอาหารให้เด็ก จึงควรคำนึงถึงปริมาณและสารอาหารที่ได้รับให้ เพียงพอทั่วถึงกับเด็กทุกคน โภชนาการที่ดีเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต เด็กวัยเรียนควรได้กินอาหารกลางวันที่มี คุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน เพื่อให้ได้สารอาหารจากคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน วิตามิน แร่ธาตุและเกลือแร่ อย่างเหมาะสม ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ จดจำ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรค และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นปกติ เพราะหากร่างกายได้รับพลังงานและสารอาหารน้อยไปจะส่งผลให้เด็กมี การเจริญเติบโตไม่เหมาะสมตามวัย เช่น ตัวเล็ก เตี้ย แคระแกร็น ภูมิคุ้มกันต่ำ สติปัญญาต่ำ เรียนรู้ช้า เป็นต้น และหากได้รับพลังงานมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย จะส่งผลให้เด็กมีน้ำหนักตัวเกินจนนำไปสู่การเป็นโรค อ้วน และโรคอื่น ๆ ซึ่งส่งผลเสียต่อร่างกายได้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เด็กวัยเรียนได้รับสารอาหารในปริมาณที่ เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายเพื่อการเจริญเติบโตและสุขภาพที่ดี ส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กในวัยนี้มี โภชนาการที่ดีอย่างเหมาะสมได้ด้วยการจัดอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานโภชนาการ โดยเฉพาะอาหาร กลางวัน เพราะเด็กอาจจะเลือกกินอาหารที่ไม่เหมาะสมต่อร่างกายอาหารจึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเด็กในวัยเรียน (อัญสนิ หะยิวนอร์, 2559)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากนโยบาย กระจายอำนาจ การจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ เท่าเทียม เทศบาลจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งสถานศึกษา เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรัฐบาล กลางได้กระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และยังมีภารกิจหลายประการ หนึ่งในนั้นคือเรื่องการศึกษา ที่ผ่านมาการจัดการศึกษาในระดับเทศบาลส่วนใหญ่จะมีเพียงการจัดการศึกษาระดับ เตรียมอนุบาลหรืออนุบาลเท่านั้นเพราะการศึกษาที่มีระดับที่สูงขึ้น เทศบาลไม่มีขีดความสามารถมากพอในการ จัดการศึกษา จึงจัดการศึกษาได้เพียงระดับเตรียมอนุบาลและอนุบาล

เทศบาลเมืองลาดสวายจึงมีหน้าที่ในการจัดสถานศึกษา โรงเรียนระดับเตรียมอนุบาลและระดับอนุบาล ทั้งนี้เทศบาลเมืองลาดสวายยังมีหน้าที่ในการดูแลในเรื่องการจัดการอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียน เนื่องจาก อาหารกลางวันนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสำหรับเด็กในช่วงวัยเรียนซึ่งเป็นวัยที่อยู่ระหว่างช่วงการ เจริญเติบโตอาหารจึงมีความสำคัญอย่างมากสำหรับวัยนี้ การจัดการอาหารจำนวนมากให้เด็กจึงต้องคำนึงถึง ปริมาณและสารอาหารที่ได้รับให้เพียงพอกับเด็กทุกคน เพราะในปัจจุบันเด็กในช่วงวัยเรียนใส่ใจในการรับประทาน อาหารน้อยลง โดยเฉพาะอาหารเข้าที่หลายครั้งกลายเป็นสิ่งที่ถูกละเลย อาหารกลางวันในโรงเรียนจึงกลายมาเป็น อาหารมื้อที่สำคัญที่สุดมื้อหนึ่ง

โรงเรียนอนุบาลลาดสวายนั้นเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี ดังนั้นภายในโรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กระดับอนุบาล สิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับเด็กในวัยนี้คืออาหารที่มีผล ต่อการเจริญเติบโต เนื่องจากอาหารเป็นรากฐานที่สำคัญ อาหารภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของ เด็กเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกายและสติปัญญา โรงเรียนอนุบาลลาดสวายจึงต้องใส่ใจและให้ ความสำคัญในการจัดอาหาร ประปรุง ประกอบ ให้บริการอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการ สำหรับเด็กเล็กทั้งในด้านการส่งเสริมพัฒนาการ และการหล่อหลอมแนวคิดที่อยู่ในอาหารแต่ละคำ

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียน ว่าเทศบาลเมืองลาดสวายและ โรงเรียนอนุบาลลาดสวายที่เป็นโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลาดสวายนั้น จะมีการบริหารการจัดการอาหารกลางวันให้มีคุณภาพที่เพียงพอกับเด็กอนุบาลภายในโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาให้มีคุณภาพและเพิ่มศักยภาพของการจัดการอาหารกลางวันภายใน โรงเรียน

คำถามเกี่ยวกับงานวิจัย

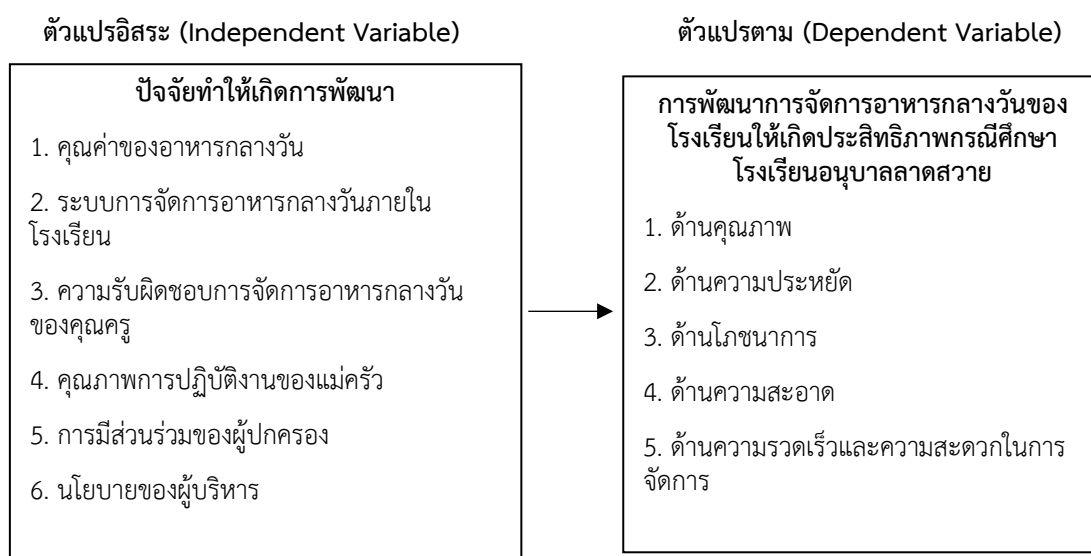
1. ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลาดสวาย กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี มีลักษณะอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวายให้มีประสิทธิภาพควรมีอะไรบ้าง ดำเนินการอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลาดสวาย กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนา มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562) และ สนธยา พลศรี (2557) ตัวแปรตามนำมาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546) และ นันทพร วีรวัฒน์ (2555)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample) แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนบุคลากรในเทศบาลเมืองลาดสวาย จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนคุณครูผู้รับผิดชอบการจัดการอาหารกลางวัน จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 ตัวแทนกลุ่มแม่ครัวผู้ประกอบอาหารกลางวันจำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) โดยเป็นการตั้งคำถามที่ใช้ในการสนทนา คำถามที่มีโครงสร้างมีการวางแผน จัดเตรียมชุดคำถาม และวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบเป็นการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและตรงประเด็นที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นของคำถามทั้งหมด 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย
- 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวัน
- 3) ประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียน
- 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

2.2 การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ผลงานวิจัยและสืบค้นข้อมูลจาก Internet หรือข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำเรื่องยื่นคำร้องขออนุญาตเข้าศึกษาหน่วยงาน ออกหนังสือราชการโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และส่งจดหมายอย่างเป็นทางการเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์โดยมีการนัดหมาย วันและเวลา และจัดส่งโครงสร้างคำถามการสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนการสัมภาษณ์ 1 สัปดาห์

3.1 กระบวนการในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ

(1) อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ รวมทั้งหัวข้อการวิจัยโดยย่อ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเข้าใจได้ตรงประเด็น (2) ทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยจะมีการกล่าวนำถึงความเชื่อมโยงในประเด็นคำถามต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เป็นแนวทางการวิเคราะห์คำตอบให้แก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ (3) สรุปประเด็นของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์รับฟังเพื่อให้มั่นใจว่าการตีความและความเข้าใจของผู้สัมภาษณ์มีความถูกต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นผู้ถูกสัมภาษณ์ (4) สรุปผลการสัมภาษณ์แต่ละท่านและจัดเก็บผลการสัมภาษณ์อย่างเป็นหมวดหมู่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลเพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้นโดยการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ คือจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิคือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก การสนทนา และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นไปอย่างมีระบบ

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล(Method triangulation) (2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) (4) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data source triangulation) เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและป้องกันความผิดพลาด และต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี พบว่า

1. ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัย พบว่า ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้น ทางโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าโครงการอาหารกลางวัน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดสรรงบประมาณเงินค่าอาหารนักเรียน คนละ 20 บาท โดยเทศบาลเมืองลาดสวายดำเนินหักผลิตส่งจำนวนเงินงบประมาณโครงการอาหารกลางวันให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน ทางโรงเรียนอนุบาลลาดสวายจะใช้เมนูอาหารกลางวันซึ่งอิงจากระบบ Thai School Lunch โดยมีแม่ครัวที่ทางเทศบาลเมืองลาดสวายจัดหาไว้ให้ ซึ่งจะแตกต่างจากที่อื่นที่ทำการจ้างเหมาแม่ครัว จุดเด่นของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย คือ การซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง ทำให้มีปริมาณ มีคุณภาพและความสะอาดที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้เด็กมีอาหารที่ไม่ขาดเหลือเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และทำให้นักเรียนได้รับสารอาหารกลางวันครบถ้วนตามหลักโภชนาการ ในเรื่องจุดเด่นของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวายคือ การซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารเองทำให้เด็กนักเรียนภายในโรงเรียนนั้นมีอาหารที่ไม่ขาดเหลือเพียงพอ มีความสะอาด ปลอดภัยถูกสุขลักษณะและไม่ได้มีการจ้างเหมาแม่ครัวซึ่งจะมีแม่ครัวผู้ประกอบอาหารกลางวันทางเทศบาลเมืองลาดสวายจัดหาไว้ให้ นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในปัจจุบันคือมีแม่ครัวผู้ประกอบอาหารที่น้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาหาร ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการประกอบอาหารให้แก่เด็กนักเรียน ทางเทศบาลเมืองลาดสวายควรจัดจ้างแม่ครัวผู้ประกอบอาหารมาเพิ่มเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการประกอบอาหาร และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการอาหารกลางวันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างเพราะไม่สามารถหาซื้อวัตถุดิบได้ เนื่องจากในแต่ละฤดูกาลนั้นจะมีวัตถุดิบและราคาของวัตถุดิบในท้องตลาดที่แตกต่างกันไป

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพในระดับเทศบาลควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันงบประมาณไม่เพียงพอและควรทำให้ครอบคลุมไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพในระดับผู้บริหารและคุณครูควรมีการเบิกจ่ายที่รวดเร็ว และต้องสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานได้ นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในระดับผู้ปฏิบัติการคือการนำแม่ครัวที่มีหน้าที่ในการประกอบอาหารไปเข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการอาหารที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานของกรมอนามัยเป็นประจำ เพื่อความสะอาดของอาหารและสุขภาพร่างกายของเด็กนักเรียนที่รับประทานอาหารเช้าไปให้ถูกต้องและถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานของกรมอนามัย เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าอบรมนั้นมาพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลาดสวาย กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ว่า โรงเรียนอนุบาลลาดสวายมีลักษณะเป็นโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลาดสวาย ซึ่งการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนทางโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าโครงการอาหารกลางวันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดสรรงบประมาณเงินค่าอาหารนักเรียน โดยเทศบาลเมืองลาดสวายจะดำเนินหักผลิตส่งจำนวนเงินงบประมาณโครงการอาหารกลางวันให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน โดยทางโรงเรียนอนุบาลลาดสวายใช้เมนูอาหารกลางวันซึ่งอิงจากระบบ Thai School Lunch โดยจุดเด่นของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนนั้นจะมีการซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารเองทำให้มีปริมาณ มีคุณภาพและความสะอาด ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนมีอาหารที่ไม่ขาดเหลือเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและทางโรงเรียนนั้นไม่ได้มีการจ้างเหมาแม่ครัวซึ่งจะมี

แม่ครัวที่ทางเทศบาลเมืองลาดสวายจัดหาไว้ให้ซึ่งจะแตกต่างจากที่อื่นที่ทำการจ้างเหมาแม่ครัว นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคของระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนในปัจจุบันคือมีแม่ครัวผู้ประกอบอาหารที่ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาหาร ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการประกอบอาหารให้แก่เด็กนักเรียน

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันงบประมาณไม่เพียงพอและควรทำให้ครอบคลุมไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายให้รวดเร็วมากขึ้นและต้องสามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานได้ และควรมีการประเมินการทำงานของแม่ครัวผู้ประกอบอาหาร ว่าการประกอบอาหารในแต่ละวันนั้นเป็นอย่างไรมีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและสามารถทำได้จริงเพื่อนำข้อผิดพลาดที่ได้ไปแก้ไขและนำไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองลาดสวายควรมีการจัดจ้างแม่ครัวผู้ประกอบอาหารมาเพิ่มให้ทางโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวายมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัดปทุมธานีโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) การอภิปรายผลการวิจัยจะอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระบบการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย ผลการวิจัยได้พบว่า ทางโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าโครงการอาหารกลางวัน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดสรรงบประมาณเงินค่าอาหารนักเรียนโดยที่เทศบาลเมืองลาดสวายจะดำเนินหักผลัดส่งจำนวนเงินงบประมาณโครงการอาหารกลางวันให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ทางโรงเรียนอนุบาลลาดสวายจะใช้เมนูอาหารกลางวันซึ่งอิงจากระบบ Thai School Lunch โดยจะมีแม่ครัวที่ทางเทศบาลเมืองลาดสวายจัดหาไว้ให้มีการซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง ทำให้มีปริมาณ มีคุณภาพและความสะอาดที่ถูกต้องลักษณะ ทำให้เด็กมีอาหารที่ไม่ขาดเหลือเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและทำให้นักเรียนได้รับสารอาหารกลางวันครบถ้วนตามหลักโภชนาการ การจัดการมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การที่เทศบาลเมืองลาดสวายมีการบริหารจัดการตามระบบราชการที่ถูกต้องตามกระบวนการ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนมีการประสานงานและการบริหารหน้าที่ต่าง ๆ ประกอบไปด้วยการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคล การจัดสรรงบประมาณและการควบคุมองค์กรก็จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ Max Weber (1864-1920) แนวคิดการจัดการแบบระบบราชการ คือ มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน งานถูกจัดแบ่งออกมาสำหรับคนงานอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้คนงานมีความเชี่ยวชาญในการทำงานนั้น ๆ มีลำดับขั้นของอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งถูกระบุอย่างชัดเจนทำให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพ ผลการวิจัยได้พบว่า การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันควรที่จะมีการจัดทำแผนการจัดการอาหารกลางวันที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและเพิ่มเมนูอาหารที่หลากหลายเนื่องจากเด็กอนุบาลในแต่ละช่วงวัยนั้นเป็นวัยที่ยากรับประทานอาหารที่แตกต่างหลากหลายแปลกใหม่อยู่เรื่อย ๆ และควรที่จะมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายการจัดสรรงบประมาณเพิ่มค่าอาหารกลางวัน ทำให้ครอบคลุมไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำและต้องสามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับนิพนธ์ ชัยวรमुख (2555) การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่าแต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลง ย่อมเกิดปัญหาในตัวมันเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามากหรือปัญหาน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี ทำให้ทราบถึงการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนว่ามีระบบในการจัดการอาหารกลางวันอย่างไรซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันให้เกิดประสิทธิภาพ ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายให้รวดเร็วมากขึ้นและต้องสามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานได้
2. โรงเรียนอนุบาลลาดสวายมีแม่ครัวผู้ประกอบอาหารที่ไม่เพียงพอทำให้เกิดความล่าช้าในการประกอบอาหารกลางวันให้แก่เด็ก เทศบาลเมืองลาดสวายควรจัดจ้างแม่ครัวผู้ประกอบอาหารมาเพิ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกจังหวัดและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ได้แก่

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาการจัดการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
2. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการทำเพียงแค่โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัด ปทุมธานี อาจจะไม่ครอบคลุม ครั้งต่อไปควรทำโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลอื่น ๆ เพื่อที่จะได้เห็นข้อแตกต่าง

บรรณานุกรม

- ชุตยาเวศ สิ้นธุพันธุ์. (2564). **Lunch & Learn อาหารกลางวันโรงเรียน**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://workpointtoday.com>. (2564, 11 ตุลาคม).
- ทิตาตม เหลี่ยมขำ. (2564, 13 กันยายน). นักวิชาการศึกษาชำนาญการเทศบาลเมืองลาดสวาย. **สัมภาษณ์**. นีพัฒน์ ชัยวรมุขกุล. (2555). **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.baanjommyut.com/library> (2564, 11 ตุลาคม).
- ภุมรินทร์ ไชยสุนทร. (2564, 13 กันยายน). ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษาชำนาญการเทศบาลเมืองลาดสวาย. **สัมภาษณ์**. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). **แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนา**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://www.reo2.moe.go.th> (2564, 11 ตุลาคม).
- วิลาวัลย์ เอื้อวงศ์กุล. (2560). **ระบบการจัดการอาหารในโรงเรียน**. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- สุลาวัลย์ สว่างเงิน. (2564, 13 กันยายน). ผู้อำนวยการการศึกษาเทศบาลเมืองลาดสวาย. **สัมภาษณ์**. อัญสินี หะยิวนอร์. (2559). **อาหารสำหรับเด็กปฐมวัย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://ansinee.wordpress.com> (2564, 11 ตุลาคม).
- Ansinee H. (2016). **Early Childhood Diet**. [Online], accessed from: <https://ansinee.wordpress.com> (2021, 11 October).
- Chuttayavet S. (2021). **Lunch & Learn. School lunch**. [Online], accessible from: <https://workpointtoday.com> (2021, 11 October). <http://www.reo2.moe.go.th> (2021, 11 October).
- National standard for early childhood development centers. (2019). **Theoretical concepts on factors causing development**. [Online], accessible from:
- Niphat C. (2012). **Concepts and theories on development**. [online], accessed from: <https://www.baanjommyut.com/library> (2021, 11 October).

- Phumarin C. (2521, 13 September). Assistant academician specializing in Lat Sawai Municipality. interview.
- Sulawan S. (2521, 13 September). Director of the Lat Sawai Municipality Education Division. interview.
- Thatdadam L. (2021, 13 September). Educational scholar specializing in Lat Sawai Municipality. interview.
- Wilawan Euawongkul. (2017). **Food Management System in Schools**. Nonthaburi: Office of the National Health Commission.

